

Vaenu õhutamise (KarS § 151) koosseisu rakendamise probleemid ja lahendused

Sisejulgeoleku instituut 2022. aasta magistritöö

AUTOR: Henrik Habicht

JUHENDAJAD: Andraš Tšitškan

Töö eesmärk

Magistritöö eesmärk oli iseloomustada vaenu õhutamise teoreetilist tausta ja spetsiifikat ning pakkuda välja Eesti KarS § 151 täpsustatud sõnastus, mis tagaks seadussätte parema rakendatavuse.

Tulemus

Uuritud sätte võimaliku muutmise küsimuses olid eksperdid seisukohal, et praegune karistusseadustiku § 151 ei vasta tänapäeva ühiskonna nõudmistele ei Euroopa Liidu ega ka siseriiklikust vaatepunktist. Arvamused praeguse sätte sõnastuse muutmise üksikasjade kohta siiski lahknesid. Põhiliseks probleemiks peeti praeguse sätte juures eelnevalt nimetatud tagajärjenõuet, mida peeti liiga piiravaks, mistõttu on raske isikuid selle sätte alusel vastutusele võtta. Lisaks ei toeta praeguse tagajärje kehtima jäämist Euroopa Liidu nõuded. Mitu eksperti pidas vajalikuks tagajärje nõude kaotamist, kuid leidis neidki, kes pidasid õigeks teatava tagajärje säilitamist sättes. Põhiliseks võimalikuks tagajärjeks oli ettepanek siduda vaenu õhutamine avaliku korra rikkumisega. Siiski ei leidnud ka see idee kõikide ekspertide poolehoidu.

Kuna mõlemad võimalikud sätte sõnastuse muutmise ettepanekud välistavad teineteist ning selget ega üksmeelset seisukohta intervjuu käigus küsitletud ekspertide vastuste toel ei tekkinud, peab siinse magistritöö autor vajalikuks esitada nii tagajärje kaotamine kui ka tagajärje säilitamine (ent praegusest erinevas sõnastuses) empiirilise uuringu tulemusel võrdväärsete alternatiividena. Lisaks peab magistritöö autor vajalikuks rõhutada mitme eksperdi põhjendatud seisukohta korraldada kõnealuse sätte puhul põhjalik ja argumenteeritud ühiskondlik debatt.

Metoodika

Kvalitatiivne empiirilime fenomenograafiline uuring.

Võtmesõnad

Vaenu õhutamine, vihakuriteod, karistusõigus

